

УДК 177.1

Соловійов М.П.¹ Бондаревич І.М.²

¹студ. гр. Е-117

²канд. філос. наук, доц. ЗНТУ

ФІЛОСОФСЬКИЙ СЕНС ВИХОВАННЯ

Виховання є сьогодні затребуваною якістю, коли ми говоримо про поведінку інших людей. Взагалі, як проблема, виховання цікавить більшість науковців дослідників соціальних наук, для пересічних громадян відправною точкою розуміння його сенсу є їх власні родинні відносини, почасти практика стосунків з оточуючими.

Розповсюдженою є думка про те, що виховання передбачає поведінку щодо інших людей, яка характеризується стриманістю, охайністю, ввічливістю, повагою, прийняттям, пізнанням, розумінням. Але це половина правди. Такі самі вимоги вихована людина має виставляти і стосовно себе

самої. Більше того, вона має починати з самопізнання, самоповаги, саморозуміння і самоприйняття. Паралельно з тим, як вчити гуманно відноситись до інших, дитину треба вчити бути гуманною до себе. Не бути чутливим до першої ліпшої власної забаганки, а знати свої можливості, вдосконалювати їх, поважати себе за те, що може, а не цькувати за те, що не може.

Важливу роль у справі вихованої людини має Я -образ. Коли він чіткий, оточуючі помічають, що ця людина знає себе, має свої цілі, і рухається до їх досягнення. Справді вихована людина є активною. Інакше в чому тоді сенс: розуміти свої можливості, знати свої бажання і не реалізовуватись у житті. Але не кожна активна людина буде вихованою. Розштовхати активно ліктями, аби отримати своє – це, меншою мірою, нахабство, а більшою – хамство. Різниця між цими мірами полягає в тому, що в першому випадку йдеться про надмірну активність в досягненні власних цілей, безвідносно до цілей і бажань оточуючих. В другому випадку йдеться про нанесення образи, приниження іншої людини.

Практика самопізнання виграє вирішальну роль у вихованні. Якщо ці дії є навичкою, то й пізнання інших людей, розуміння їх вчинків також буде. Ще одним необхідним інструментом для виховання є саморефлексія.

Якщо вимагати від людини бути вихованою щодо інших і не навчити її бути такою до себе, то ми нарікаємо її на страждання. Не знаючи себе, не розуміючи свою природу, не поважаючи, не люблячи себе не можливо знати, розуміти і поважати іншого.

Всім відома біблійська заповідь – «люби ближнього, як самого себе». Традиційно вона сприймається як керівництво у поведінці з іншими. Але очевидно, що починати любити ближнього треба із любові до себе. Якщо так, то таку людину неможливо принизити – вона знає собі ціну, не можливо примусити – вона знає свою мету, неможливо залякати – вона знає свою природу.

Вихована людина – це та, яка знайшла шлях до себе, і по ньому рухається в напрямку іншого. Виховання – це процес незавершений, він триває все життя.